

ΑΧΙΛΛΕΑ ΒΗΤΑ

Ο ΑΠΟΗΧΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Γιὰ τὸ «ἔτος τῆς γυναίκα», πὸν ὀργάνωσαν σὲ παγκόσμια ἔκτασι μὲ τὴ βαρυσήμαντη διακήρυξί τους τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη, γράφτηκαν πολλά. Καὶ γιὰ τὶς σχετικὲς διεθνεῖς ἐκδηλώσεις καὶ γι' αὐτὲς πὸν ἔγιναν στὴ χώρα μας, ἰδιαίτερα στὴν Ἀθήνα, τὸν περασμένον Ὀκτώβρη. Περιγραφῆς ἀπὸ τὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς, ἀρθρα παράλληλα στὸν Τύπο, ποικίλα σχόλια καὶ συμπεράσματα.

Κι' ὅλα αὐτὰ τώρα ὄχι γιὰ νὰ ἐξυμνήσουν συναισθηματικὰ τὴν ἰδανικὴ ὑπαρξί τῆς γυναίκα σὰν πηγὴ ζωῆς, οὔτε γιὰ νὰ ἐξάρουν τὸν μεγάλο ρόλο τῆς σὰν μητέρας, σὰν συντρόφου, σὰν πυρῆνα τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς κοινωνίας καὶ παράγοντα σημαντικοῦ στὴν μεγαλειώδη πορεία τῆς ἀνθρωπίνης μοίρας.

Αὐτὰ τὰ «δεδομένα» πλεονεκτήματα, κατὰ τοὺς σκεπτικιστὲς ἢ τοὺς νοσταλγοὺς, ἀποτελοῦν, ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ «λογικοῦ ὄντος», τὸ μέγα προνόμιο καὶ τοὺς κορυφαίους τίτλους πὸν θ' ἀρκοῦσαν, θὰ ἦσαν ἱκανὰ νὰ καλύψουν τὴν πολύτιμη κι' ἀναντικατάστατη προσφορά τῆς γυναίκα στὴ δημιουργία καὶ στὴν πανανθρώπινη κοινωνικὴ σύνθεσι, στὸν κοσμογονικὸ κύκλω τῆς ἀνατροφῆς καὶ προπαρασκευῆς τῶν νέων ἀνθρώπων γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ τὶς ἀνθρώπινες κατακτήσεις. Κι' αὐτὸ εἶναι καὶ θὰ μπορούσε καὶ μόνο του ν' ἀποτελῆ βαρὺ ἔργο καὶ τεράστια προσφορά τῆς γυναίκα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύ-

σι τῆς. Ἀναγκαῖα, βέβαια, κι' ἀπαραίτητη ἡ κοινωνικὴ τῆς ἀνύψωσι καὶ ἡ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειάς τῆς, ἐκεῖ ὅπου ὑστερεῖ ἢ μία κι' ὅπου θίγεται ἢ ἄλλη, ἀπὸ ἀνδρική κατάχρησι, ἀπὸ ἔθιμα, κοινωνικὲς καὶ θρησκευτικὲς προκαταλήψεις κι' ἄλλους φραγμούς.

Ὡστόσο, ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς γυναίκα ἀπὸ τὴ μειονεκτικὴ θέσι τῆς ὅπου, σὰν ὑποτελής εἰς τὸν ἄνδρα, βρισκόταν (καὶ βρίσκεται) κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία του καὶ τὴν καταπίεσί του, ἦταν καὶ εἶναι ἕνα γενικώτερο καὶ προβαλλόμενο ἀπὸ τὴν πραγματικότητα αἶτημα τῆς ἐποχῆς μας στὴν ὁποία ἡ ἴδια, ἀθόρυθα κι' ἐξελικτικὰ — φυσιολογικά, θὰ λέγαμε — κατόρθωσε νὰ πάρει παράλληλη θέσι σ' ὅλες τὶς κοινωνικὲς λειτουργίεσ τοῦ σύγχρονου κόσμου.

Ἔτσι, ἀπὸ τὴ σποραδικὴ φεμινιστικὴ κίνησι «γιὰ τὴ χειραφέτησι τῆς γυναίκα» πὸν ἀδέξια παρουσίαζαν μερικὲς τολμηρὲς κοσμικὲς κυρίες στὴν Εὐρώπη τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνα μας, κι' ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς γραφικὲς Γαλλίδες «σουφραζέτες» καὶ τὸν «ἀγῶνα(;) γιὰ τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκα» («εἴμ' ἐγὼ ἢ μοντέρνα γυναίκα, ὅπου γυρίζω καὶ πὸν καπνίζω...» καθὼς ξέμεινε τὸ παλὴν τραγουδάκι τῆς ἐπιθεωρήσεως γιὰ νὰ μᾶς τὶς θυμίξη), φτάσαμε τώρα πιά στὴν εὐρύτερη ἀναγνώρισι καὶ κατοχύρωσι πὸν ἐθέσπισαν μὲ τὴν ἀπόφασί τους τοῦ 1967 τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη καὶ ὀλοκλήρωσαν ἀργότερα μὲ

τῆ διακήρυξί τους, πού τὰ ἀποκαλυπτικά κι' ἐνδιαφέροντα ἄρθρα της καλοῦνται νὰ προσαρμόσουν στή νομοθεσία τους ὅλες οἱ χώρες.

Ἡ ἀπόφασι καί ἡ διακήρυξι τοῦ ΟΗΕ ἀναγνωρίζει καί ἐπιβάλλει τῆ γυναίκα σάν ἰσάξιο καί ἰσοδύναμο κῦταρο τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ. Ἀποβλέπει στό νὰ δοθῆ ἓνα τέλος εἰς τοὺς νόμους, τὰ ἔθιμα, τίς μεθόδους, τοὺς κοινωνικοὺς κανόνες καί τοὺς τρόπους συμπεριφορᾶς, πού περιέχουν διακρίσεις καί πού ἐμποδίζουν τίς γυναῖκες ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι στὸν ἴδιο βαθμὸ σύντροφοι, συνυπεύθυνοι, συμμετοχοὶ στίς προσπάθειες τοῦ ἀνθρώπου καί στὰ ὠφελήματα ἀπὸ τίς κατακτήσεις του. Ν' ἀποκτήσουν αὐτοδύναμη προσωπικότητα, νομική, πολιτική, κοινωνική, οικονομική καί πολιτιστική ἰσότητα καθῶς καί ἴσες εὐκαιρίες σὲ ὅλες τίς ἀνθρώπινες ἐπιδιώξεις.

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέτρα ἔχουν κατὰ καιροὺς νομοθετηθῆ ἀπὸ πολλὲς χώρες (καθῶς κι' ἀπὸ τῆ δική μας, ἰδίως στὰ πολιτικά δικαιώματα, στήν ἐργατική καί ὑπαλληλική νομοθεσία, στήν προστασία τῆς μητρότητος κ.λπ., μὲ ἀποκορύφωμα τὸ νέο Σύνταγμα πού ἀναγνωρίζει τὴν ἰσότητα τῶν φύλων).

Φαίνεται ὅτι μιὰ νέα ἐποχὴ ἔχει ἀρχίσει γιὰ τίς γυναῖκες.

Νὰ ποῦμε πῶς ἡ ἐξειδανικευμένη μορφή

τῆς γυναίκας θὰ περιορισθῆ στὰ πλαίσια τοῦ ἐτήσιου ἐορτασμοῦ τῆς «ἡμέρας τῆς μητέρας» στὰ δημοτικά σχολεῖα; Θὰ ἦταν βιαστική κι' ἀπαισιόδοξη σκέψι. Ἡ μεγάλη μᾶζα τῶν γυναικῶν ὄλου τοῦ κόσμου ἀκολουθεῖ τὸ φυσικὸ τους ἔνστικτο χωρὶς παρανοήσεις καί χωρὶς ὑπερβολές. Δὲν αὐτομολοῦν εὔκολα ἀπὸ αὐτό. Ἔτσι, πάνω σ' αὐτὸ τὸ φαινόμενο, πού ἐμφανίζεται ὅσο πρέπει νομικὸ κι' ὅσο δὲν ἀντέχει θεωρητικῶ, διάφορες ἐκφράζονται οἱ ἐκδοχὲς καί οἱ ἀπόψεις.

Ἀπὸ τῆ μιὰ, εἶναι πολλοὶ πού λένε «ἀφῆστε τίς γυναῖκες μόνες τους νὰ διεκδικήσουν καί νὰ πάρουν ὅσα αὐτὲς θέλουν, γιὰτὶ μὲ τῆ φορὰ τῶν «προοδευτικῶν» ἀντιλήψεων ἀπ' ἐκεῖ καί τὴν καλὴ θέλησι ἀπ' ἐδῶ, μπορεῖ νὰ τοὺς δίνουμε περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ πού ἐκείνες στὸ σύνολο τους θέλουν νὰ ἔχουν.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη, πολλὲς ἀρχισαν κι' ὅλας νὰ λένε ψιθυριστὰ «καιρὸς νὰ γυρίσουμε στὸ σπίτι...»

Φαίνεται ὅμως καί κάτι ἄλλο — κι' αὐτὸ γιὰ τοὺς νοσταλγοὺς καί τοὺς σκεπτικιστὲς: ὅτι οἱ διεκδικήσεις καί οἱ κατακτήσεις τῶν γυναικῶν στὰ πλαίσια πού ἀφοροῦν τὴν «ἰσότητά» της μὲ τὸν ἄνδρα, — νομική, πολιτική, οικονομική — δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξουν τίποτα ἀπὸ τῆ φυσικὴ ζεστασιά καί τῆ γοητεία τοῦ ρόλου της στὸ σπίτι μας καί στὴ ζωὴ μας.

